

Persbericht

Afschot en rapen van eieren niet toereikend als antwoord op toename overzomerende ganzen

Het rapen en schudden van ganzeneieren blijkt geen aantoonbaar effect te hebben op het overgrote deel van de in ons land broedende ganzen. Omdat de kans dat een ganzenei uitgroeit tot een volwassen vogel van nature al heel gering is, leidt het onklaar maken van grote aantallen eieren niet of nauwelijks tot een reductie van het aantal jonge ganzen. Een uitzondering hierop vormen kleine geïsoleerde populaties, waar intensief rapen in combinatie met afschot uiteindelijk wel tot minder ganzen leidde. Om schade door overzomerende ganzen daadwerkelijk te beperken is meer nodig dan populatiebeheer alleen. Duurzame methoden die voedselgebieden minder aantrekkelijk maken en het contact tussen ganzenpopulaties en aangrenzende landbouwgebieden verminderen bieden op de lange termijn meer soelaas. Ook lijkt een positieve rol voor de vos weggelegd, om de inmiddels bijna 40.000 paar zomerganzen in toom te houden. Dit zijn enkele van de opvallende conclusies die SOVON Vogelonderzoek Nederland presenteert in haar rapportage 'Overzomerende ganzen in Nederland: grenzen aan de groei?'

SOVON Vogelonderzoek Nederland onderzocht in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Vogelbescherming Nederland en de provincies Zeeland, Zuid-Holland, Gelderland en Overijssel de overzomerende ganzen in ons land. Aanleiding tot dit onderzoek zijn de sterk toegenomen populaties van broedende ganzen en de schade die deze veroorzaken aan landbouwgewassen en natuurgebieden.

In 2005 broedden bijna 40.000 paar ganzen in Nederland. De Grauwe Gans is met 25.000 paar het talrijkst. De populatie groeide sinds de hervestiging in 1961 gestaag met twintig procent per jaar. Wanneer alle geschikte broedgebieden in Nederland bezet zouden worden, kan de populatie op termijn groeien tot 90.000 broedparen. Werd de komst van deze van oorsprong inheemse vogel aanvankelijk als een succes van het natuurbeleid gezien, tegenwoordig zorgen de grote aantallen Grauwe Ganzen plaatselijk voor conflicten met de landbouw. 55 tot 87% van alle landbouwschade door zomerganzen komt op het conto van deze soort. Jaarlijks wordt ongeveer tweehonderd duizend euro aan landbouwschade door zomerganzen vergoed door het Faunafonds. Waar en hoe die schade optreedt is van een groot aantal factoren afhankelijk en slechts deels te verklaren vanuit het aantal ganzen zelf.

Van nieuwkomer Brandgans werden 6.000 broedparen geteld, waarvan het merendeel zich bevindt in grote kolonies in het noordelijk Deltagebied. Deze soort is al enkele decennia met een opmerkelijke areaaluitbreiding bezig vanuit het oorspronkelijke broedgebied in noord Rusland en neemt in alle Europese landen snel toe. Door hun voorkeur voor kortbegrasde, vaak buitendijks gelegen graslanden zorgen ze voor relatief weinig landbouwschade. Ook de soepgans, de verwilderde nazaten van tamme ganzen, en de niet-inheemse Canadese Gans bleken talrijk. Negen andere soorten, deels niet inheems, werden in (veel) kleinere aantallen vastgesteld. De grote aantallen broedende ganzen in ons land zijn het gevolg van een grote hoeveelheid voedsel door de intensieve landbouw, een lage jachtdruk en het ontstaan van nieuwe broedgelegenheden. Mogelijk profiteren overzomerende ganzen lokaal ook van het nieuwe opvangbeleid voor overwinterende ganzen.

Een opvallende conclusie uit het onderzoek is dat het veelvuldig toegepaste rapen en schudden van ganzeneieren geen aantoonbaar effect heeft gehad op de populatiegrootte. Omdat de kans dat een ganzenei uitgroeit tot volwassen vogel in grote, dichtbevolkte populaties van nature al heel gering is, leidt het onklaar maken van grote aantallen eieren niet of nauwelijks tot een verdere reductie van het broedsucces en het aantal ganzen. Alleen in kleine geïsoleerde populaties bleek intensief rapen in combinatie met afschot uiteindelijk tot minder ganzen te leiden.

Afschot of het wegvangen van ganzen kan lokaal helpen de aantallen te verkleinen waar dat gewenst is. Maar om landelijk een aantalsvermindering tot stand te brengen zal jaarlijks minstens 50% van de gehele populatie geschoten moeten worden. Om schade door overzomerende ganzen daadwerkelijk te beperken is dus meer nodig dan populatiebeheer door rapen of afschot alleen. Duurzame methoden als het ongeschikt maken van gebieden waar de jonge ganzen opgroeien, het creëren van opvanggebieden voor niet-broedende, rondzwervende ganzen, het afrasteren van kwetsbare percelen naast natuurgebieden en een andere inrichting van het landschap waardoor het contact tussen ganzenpopulaties en aangrenzende landbouwgebieden wordt verminderd, kunnen op lange termijn de schade beperken. Eventueel kunnen deze maatregelen in combinatie met populatiebeheer worden uitgevoerd. De beste aanpak zal verschillen per regio, soort, en omvang en aard van de populatie, en maatwerk is dus vereist.

De grootste ganzenpopulaties in Nederland hebben hun draagkracht inmiddels bereikt en nemen niet verder toe. Lokaal zorgen predatie en verruiging van gebieden voor een afname. Het stimuleren van predatie door bijvoorbeeld vossen en marterachtigen kan bijdragen aan het beperken van de ganzenpopulaties in Nederland.